

Att våga är första steget. Lisa Behrenfeldt från Miljöverkstan Flaten visar Luul Omar Gacal från Globala Gymnasiet hur man paddlar kanot. Foto Micke Hanås.

Naturen kan upplevas med alla sinnen. Ayanle Shil Nur från Globala Gymnasiet undersöker en kantarell som gruppen hittat. Foto Olle Fritzell.

Äventyr på lätt svenska

– Hur påverkar människan vår planet? Frågor ställs och engagemanget växer när språkintruktionsklasserna hittar lugnet i naturen. Flatensjöns friluftspedagoger visar vägen.

Text: Micke Hanås

Sulfiya darrar som ett asplöv och tvekar in i det sista att sätta sig i kanoten. Tio minuter senare paddlar hon på med det bredaste leendet på hela sjön.

– Jag är så lycklig, det här är så roligt!

Hösten har kommit till naturreservatet Flaten i södra Stockholm, men en gnistrande sol och glasklart vatten gör dagen perfekt för paddling och naturvandring. Kanoterna glider ut i vattnet en efter en. Vissa skjuter framåt som en pil, andra rör sig baklänges eller i cirklar. Det gäller både ungdomarna och deras lärare, som inte alltid är så vana vid friluftsliv. Men det tar inte lång tid innan de flesta har fått grepp om både paddlar och styrinstruktioner. Sist i gruppen, med Sulfiya i kanoten, paddlar projektledaren Maja Löfgren. Tillsammans med två kollegor från organisationen Miljöverkstan Flaten tar hon hand om ungdomar och lärare som tar en paus från klassrummet för att komma ut och lära sig om natur och miljö.

Denna vecka är det sex språkintruktionsklasser från Globala Gymnasiet i Stockholm som är på besök. De deltar i projektet ”Hållbarhet på lätt svenska”, som sker i två delar – först ett skolbesök av Maja Löfgren och hennes kollegor, sedan en utedad vid Flaten. Miljöverkstan Flaten vill arbeta med att utforska vad hållbar utveckling är, berättar Maja Löfgren.

– Den lösningen man får höra är att jag som individ kan påverka genom mina val, till exempel att handla miljövänligt. Även om alla kunde köpa ekomat, vilket verkligen inte är fallet, är det bara en liten del av hela lösningen. Vi behöver ta det längre. Men det finns inga färdiga svar eller metoder, menar Maja.

– Men en sak är säker: vi behöver göra det tillsammans. Vi vill väcka miljöengagemanget genom att så ett frö hos ungdomarna. De är framtidens medborgare och vi vill att de ska ha verktygen att påverka sin omgivning.

Kanske sås det fröet uppe på Flatenreservatets högsta bergsknalle. Här har man utsikt över hela sjön. Ungdomarna står i en cirkel och lyssnar på Miljöverkstan Flatens friluftspedagog, biologen Lisa Behrenfeldt:

– Vilka saker ser ni som är skapade av naturen, och vilka är skapade av människan?

MICKE HANÅS

Micke Hanås jobbar för Miljöverkstan Flaten som friluftspedagog och brinner för hållbar utveckling.

De 300 meter höga Nackamasterna är lätta att placera; den 200-åriga gammeltallen likaså.

– Men vi människor då, är vi natur?

Frågan, som någon ungdom i nästan varje grupp ställer, väcker tankar. De flesta landar i att människan ändå är natur, en del av naturen.

På så vis växer medvetenheten, en förutsättning för ett engagemang för vår planet. Att göra detta på ett berg i naturreservatet Flaten istället för i klassrummet är själva poängen, menar Maja Löfgren.

För att kunna ta hand om naturen krävs det att man har en egen relation till naturen.

Kunskap är en viktig del av den relationen. Förutom att lära sig nya ord – tall, björk, svamp, kantarell – är det många saker som behöver utredas. Finns det krokodiler här? Skorpioner? Vissa saker som anses självklara i Sverige kanske aldrig har nämnts i undervisningen, men här fylls kunskapsluckor igen. Minnena av naturen från hemlandet är inte sällan förknippade med fara, istället för trygghet. Många pustar ut över att det inte verkar finnas några farliga djur i Sverige.

Dagen väcker också andra minnen till liv. Mustafa, 17 år, konstaterar i kanoten:

– Det här är som Grekland.

Minnena från gummibåten till Europa kommer tillbaka, och han berättar om sin rädsla. Många av ungdomarna har gjort samma resa.

– Flatenbesöket är ofta första gången de sitter i en båt sedan dess, berättar Maja Löfgren.

Ett av syftena med paddlingen är att ge en ny, trygg erfarenhet av att färdas på vatten. Även om de nu befinner sig på säker mark, är traumat utdraget för många av ungdomarna. Asylutredningar och avslag är tunga bördor att bära. En av ungdomarna som just gått igenom en svår period i livet hade inte varit i skolan på länge, berättar Maja.

– Ändå kom han idag och sa: ”Idag är jag med klassen för jag visste att vi skulle till er”. Det kändes inspirerande. Man får en känsla av att verksamheten har en betydelse som är större än man kanske förstår.

Helt säkert är att dagen har varit väldigt uppskattad, och många ungdomar har fått nya erfarenheter. Men det är viktigt att vidga perspektiven, menar Maja Löfgren. Att finna trygghet i naturen anses som typiskt svenskt. Att tänka på miljön är typiskt svenskt det med.

– Vi vill utforska vad hållbar utveckling är tillsammans med ungdomarna. Vilka verktyg behöver de för att kunna bidra? Samtidigt vill vi inte stå med pekpinna – vi förutsätter att ungdomarna själva har mycket kunskap som vi kan lära oss av också.

(Vissa av ungdomarnas namn är ändrade.)